

Historiens bedste H-årgang - derby 1985

Handybus, Habib, Hairos og Hawkeye herskede i 1985-derbyårgangen

Af Lars Donatzky

Nå ja. Overskriften skal nok modificeres lidt. Det handler om Danmark, der skal nok bl.a. have været flere franske og italienske H-årgange, som kan konkurrere.

Der havde været topheste i dansk travsport før. Men denne årgang født 1981 kom med fire stjerner, som hver især kunne have været enerådende i andre årgange.

Helt fra toårssæsonen i 1983 indtil foråret i 1985 havde ingen - absolut ingen - været i tvivl om, hvem der ville vinde derbyet. Det var helt i stil med og mindst på højde med Tarok, at Handybus havde vundet alle fejlfri starter i Danmark før 4-årssæsonen, og at han aldrig var blevet besejret af en dansk aldersfælle!

Europas bedste treåring?

Han var blevet kåret til årets hest i alle kategorier både som toårs og treårs efter overlegne sejre i de klassiske løb. Og med udenlandske triumfer i Treårseliten ved Elitløppet og i Europas største internationale 3-årsløb, Orsi Mangelli på San Siro-banen i Milano, var han som den første 3-års i dansk travsports historie oppe over en million kr. i sæsonindtjening.

Kriteriesejren for Preben Kjærsgaard - Foto: Burt Seeger

Handybus og Kjærsgaard hyldes efter Kriteriesejren - Foto: Seeger

Bevares, han vandt Dansk Travklubs Ærespræmie d. 7. maj på fin tid (1.16,5-2000a) til Tarok-oddset 1,15 foran hoppen Hellefinnen (John Kristensen). Men overraskende var det efter hård kamp, efter at Hellefinnen havde taget føringen fra start. Måske skulle Handybus bare i gang igen.

Downperiode med sygdom

Men nej. Hesten fik en downperiode udløst af forkølelse og virus. Spørgsmålet var, om han var klar igen, da Jydsk 4-års Grand Prix kørtes den 30. juni. Man kendte til problemet, men alligevel blev han spillet til storfavorit 16:10, da starten gik. Hesten var en skygge af sig selv, og som klar næstfavorit kunne staldkammeraten Hasard sejrede knusende overlegent for staldmand Palle Günther. Handybus blev anden i hård kamp med Hazel Canyon og Steen Juul.

Nu var der løbsfri og en måneds pause til Handybus, mens Hasard ni dage senere sejrede overlegent for Kjærsgaard i Fireårsstjernen efter en tung spurt. Her var Hasard storfavorit til odds 1,60, mens næstfavorit Hairo (John K. Hansen) efter en ny galop blev en god nr. 2.

Der var tætte programmer for tophestene dengang, og blot 13 dage senere var Hasard og Kjærsgaard i ilden igen på Skovbo, hvor Hasard som kæmpefavorit måtte igennem tre heats for at sikre sig 4-årsMesterskabet. Årsagen var en gedigen galop i 1. heat, som Hattrick Djuhm og Steen Juul vandt med Hasard på andenpladsen, mens Hasard vandt i 1.17,9 foran Halifax Nyhave (Max Nielsen) i 2. heat, hvor Hattrick Djuhm og Juul var tredje efter galop.

Så måtte heatvinderne ud igen, og her vandt Hasard og Kjærsgaard sikkert. Nu fik Hasard efter de tre heats en pause på 13 dage igen op til derbyprøverne.

Ejer og opdrætter Vagn Schmidt i Gram holdt den flotte hingst i bedste skik hele vejen igennem, Preben Kjærsgaard kørte på internationalt niveau, og intet tydede på, at hesten ikke ville udvikle sig yderligere!

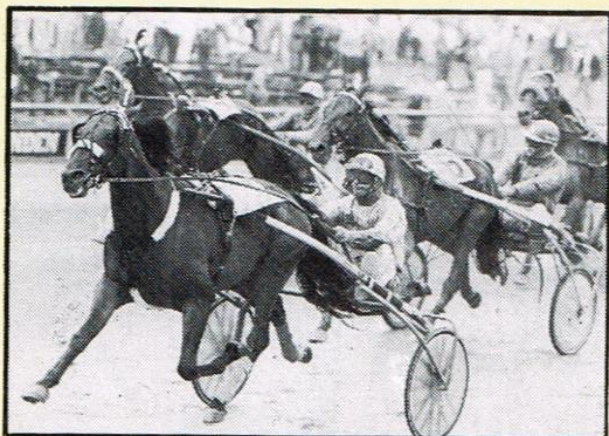
Det var som om kun sygdom eller sort uheld kunne fratage hesten derbysejren, og det var vel i virkeligheden disse ting i kombination, der skete i 4-årssæsonen.

Hasard og Preben Kjærsgaard havde alt under kontrol i Derbyprøven I, og sejrede sikkert foran Halifax Nyhave og Hairos (indv.)

Årgangens mest vindende, Handybus var i sommerens løb plaget af en virus-sygdom, men vendte tilbage med sejr i Derbyprøven II for Preben Kjærsgaard. Trods galop kort efter start sejrede Handybus sikkert, og beholdt dermed favoritværdigheden til Derbyet.

Det norske håb, Habib vandt sig mange tilhængere, da han sejrede sikkert i Derbyprøven III for »Guldgutten« Ulf Thoresen.

En verdensmester på besøg

Derbyprøver d. 3. august:

Sejre til Hasard (Preben Kjærsgaard) i 1.20.4 til odds 1,55, Handybus (Preben Kjærsgaard) i 1.20,2 til odds 1,78 og Habib (Ulf Thoresen) i 1.19,0 til odds 1,47.

Habib med den tredobbelte verdensmester Ulf Thoresen havde overbevist stort i Norge og virkede stærkest i prøverne. Let vinder med kræfter i behold. Kjærsgaard var glad for sejrene, men følte ikke, at Handybus var på top.

Axel Jacobsen havde en snakhest i Hot Shot Vixi, men hesten endte i galop over mål. Den reparerede ugen efter med flot V6-sejr og var dermed derbyklar.

Fotos:

Burt Seeger i kopi fra Væddeløbsbladets Årsrevy

Halifax Nyhave i Skive til odds 22

Sidste optræden før derbyet for Handybus var Skives Grand Circle Championat d. 12. august. Som altid favorit, nu til 14:10, men det gik ikke. Max Nielsen sendte storoutsideren Halifax Nyhave til føring, og Handybus fik efter kort galop position udvendigt i andet spor, men han magtede ikke at slå Peder Bødker og Max Nielsens hest, der her fik karrierens store sejr. Hairos - ak - han galoperede igen og endte som fjerde.

Foto: Fra Væddeløbsbladets Årsrevy

Handybus var storfavorit i Grand Circle 4 års Championatet, der blev afviklet i Skive, men ret overraskende måtte den se sig slået af Halifax Nyhave med Max Nielsen, der sejrede efter føring fra start til mål. Halifax Nyhave lavede hverken for eller siden en lignende præstation.

Der var så stor respekt for årgangens stjerner, at kun syv havde meldt til start i Grand Circle, mens 10 valgte trøstløb.

De sidste tre uger

Scenen er ikke sat helt endnu. I Norge tog Ulf Thoresen og Habib endnu en storsejr, let i 1.19,0-2600 meter til odds 1,21, og alle nordmænd vidste nu, at Habib ville blive dansk derbyvinder. Men der meldte sig også en ny norsk kandidat, Bjørn Garberg med Hambler F, som blot havde ladet op derhjemme. Han havde en enkelt gang besejret Habib tidligere på sæsonen, hvilket skabte respekt, men Garberg kendte også Habib og var senere blevet sat på plads af denne i indbyrdes opgør.

Der dukkede en derbyvinder op

Læserne ved nok, at det var Hawkeye og Axel Jacobsen, der vandt derbyet. Det var Jacobsens egen hest, og den sorte skønhed, som slægtede sin far Vokal N en del på, var blot blevet manageret i almindelige klasseløb og havde ikke målt sig med årgangens stjerner.

Hawkeye og Axel Jacobsen (Foto: Burt Seeger)

Københavnske champions i 1980'erne		
1980	Walther Kaiser-Hansen	80
1981	Preben Kjærsgaard	124
1982	Preben Kjærsgaard	126
1983	Axel Jacobsen	143
1984	Axel Jacobsen	143
1985	Steen Juul	125
1986	Axel Jacobsen	121
1987	Steen Juul	149
1988	Axel Jacobsen	127
1989	Steen Juul	94

Axel Jacobsen havde en kæmpestald i disse år i skarp konkurrence med Preben Kjærsgaard og Steen Juul, og Axel prioriterede sine hesteejere. Men da Hawkeye gik fra sejr til sejr, 15 gange i 19 starter!, ville det da være synd ikke at give hesten chancen. Samtidig med, at Axel gerne ville gentage triumfen fra året før med Game Høgh. I sidste start før derbyet forlod Hawkeye alle konkurrenterne i rekordfart og suveræn stil til overlegen sejr. Derbyet skulle forsøges.

I vand til halsen

For Handybus blev det en kamp med tiden at få hesten klar til derbyet. Han var igen blevet sendt hjem til Vagn Schmidt. Tirsdagen inden derbyet fik Handybus det sidste arbejde i vand og på stranden ved Rømø, og der fulgte jeg som journalist og Burt Seeger som fotograf godt med. Hesten virkede nu igen veloplagt og løb på stranden om kap med en windsurfer på vandet, og en drivvåd Kjærsgaard virkede udadtil godt tilfreds. Men inderst inde var han nok skeptisk på formen og på distanceevnen, omstændighederne taget i betragtning.

Først med Vagn Schmidt ud i bølgerne ved Rømø

Så tog også Preben Kjærsgaard en dukkert, før Handybus og Kjærsgaard travede på den plane strand om kap med en surfer i havet.

Dyrlægens forslag

Hairos var efter Skiveløbet blevet behandlet i halsen, John K. Hansen var pessimistisk efter sidste arbejde en uge før, men da man om onsdagen før derbyet havde besøg af dyrlæge Flemming Reinholdt for at se, om alt var i orden, så Reinholdt på bentøjet og udbrød: "Så tag da chancen og smid de tunge jernsko". Efter et par runder uden sko blev beslutningen taget. Hairos skulle lettes gevaldigt.

Hairos,
John. K Hansen
(nu Køhler)
Og Hairos hov
(Seeger)

Startlisten - den fremstormende ungdom

Til start var Hawkeye, Handybus, Hairos, Halifax Nyhave, Hot Shot Vixi (Johnny Takter), Hasard (Palle Günther), Habib, Hambler F, Hei Flight (Jørn Laursen), Hasse Hanover (Bo W. Takter), Honda Morsø (K. V. Kristensen).

Kuskene repræsenterede den fremstormende "ungdom". Otte var enten i 20-erne eller 30-erne. Bo William Takter var nestor med 48 år, Jørn Laursen 43 år og Kaj Verner Kristensen 40 år.

Takter, Takter og Takter

Alle yngre travinteresserede kender nok brødrene Johnny og Jimmy Takter. Johnny i moderne tid bl.a. for sejren i Svenskt Travderby 2007 med Commander Crowe, og for sejr i Elitloppet 2010 med Iceland, mens Jimmy som træner stod for både Hambletonian Stakes 2014 og 2015 med Trixton og Pinkman.-

Men alle unge ved måske ikke, at det var deres far, Bo William Takter, der startede Takter-dynastiet i begyndelsen af firserne med at springe ud som amatør-træner med vanvittige triumfer med tidligere ordinære heste. Som "bonden" Jens Jensen i Danmark, blot på et højere niveau. Bo William blev hurtigt professionel og vandt f.eks. svensk Trav-derby 1983 med Micko Fripé, Copenhagen Cup 1983 med E O Brunn, og Johnny havde sat banerekord 1.12,9 med Matiné i Copenhagen Open 1984.

Ikke sært, at de var populære gæstekuske. Senere på året i 1985 vandt Bo William Nordisk Mesterskab i Lunden som led i en perlerække af internationale storrejse med danske Ellizar H.

Taroks sidste sønner

Hestene var de to Pay Dirt-sønner Hairos og Halifax Nyhave, og fra to Pay Dirt-sønner med afkom: Tarok og Vokal N. Fra Taroks sidste årgang Hasard og Hei Fiat, fra Vokal N's anden årgang Hawkeye. Resten var sønner af Richthofen (Habib), Fine Shot (Handybus og Hot Shot Vixi), Surgy Hanover (Hasse Hanover), Way to Reason (Hambler F), Misty Senator (Honda Morsø).

Favoritter var Habib (28:10), Handybus (33:10), Hawkeye (50:10), Hambler F (71:10) og Hasard (75:10), mens resten stort set ikke var spillet.

Det psykologiske spil

Nu var scenen sat, og man kunne ønske sig, at alle blandt publikum havde fået indblik i alle disse overvejelser og forberedelser, når de så, hvordan de afgørende fire minutter i væddeløbet blev udfoldet. Det ville faktisk have gjort væddeløbet dobbelt så spændende for tilskuerne.

Det blev et psykologisk spil, hvor kuskene agerede helt som efter et iscenesat teater:

Ulf Thoresen havde en frisk hest, talte om en offensiv taktik og påstod at kunne køre distancen hurtigere end Game Høghs derbyrekord 1.18,0 fra året før. Kjærsgaard var usikker på formen på Handybus og kunne naturligvis ikke udfordre Thoresens taktik for alvor. Kjærsgaard måtte tage chancen og håbe på held. John K. Hansen skulle ikke eksperimentere alt for meget med sin skoløse hest, og Axel Jacobsen måtte i sagens natur vente for at se, om Hawkeye også havde den

nødvendige spurt i sig i hestens første væddeløb i skarpeste konkurrence. Samme afventende taktik med Hamblær F havde Bjørn Garberg. Han vidste nemlig, at han måtte have hjælp til at besejre Habib. Palle Günther startede i Hasard en hest, der var lidt slidt efter det hårde og succesfulde sommerprogram og måtte være forsigtig.

Den dramatiske start

Hawkeye fra spor hverken kunne eller skulle være med, og det blev Handybus (spor 2), Hairos (spor 3) og Habib (spor 7), der kæmpede meget hårdt om føringen. Hasard galoperede og kom aldrig med i løbet.

Kjærsgaard søgte forståeligt ryggen på Habib, da Ulf Thoresen ikke ville afvige fra sin offensive taktik, og Hairos fik kort galop, da den "internationalt" kørende Thoresen trak Habib skarpt ned foran Hairos ved udgangen af første sving.

Thoresen dæmpede drastisk tempo efter den meget voldsomme åbning, hvilket gjorde, at Hairos relativt nemt kom frem i "dødens". Nu sad Handybus i rygposition, mens både Axel Jacobsen (2. par udvendigt) og Bjørn Garberg (3. par udvendigt) fandt deres gunstige positioner.

Dette var det uforandrede løbsscenarie, så snart feltet havde sat sig. Habib (Ulf Thoresen) med Hairos (John K. Hansen) lidt forskudt udvendigt. Næste par Handybus (Preben Kjærsgaard) med Hawkeye (Axel Jacobsen) udvendigt. Foto: Burt Seeger i kopi fra Væddeløbsbladets årsrevy

Intet skete. Thoresen sad tilsyneladende med fuld kontrol, John K. kunne bare sidde og ønskede, at Hairos ikke skulle falde helt igennem fra sin utaknemlige position, Kjærsgaard ventede på, at Hairos skulle falde fra og åbne, og de andre havde bestemt sig for at vente så længe som muligt.

Habibs chancer steg og steg, Thoresen var bevidst om Handybus position og skulle ikke åbne for tidligt, som han havde gjort med negativt resultat med Bombay Focus i B-årgangen, så Brilliant H (Veijo Heiskanen) slap ud til sejr og henviste Bombay Focus til andenpladsen.

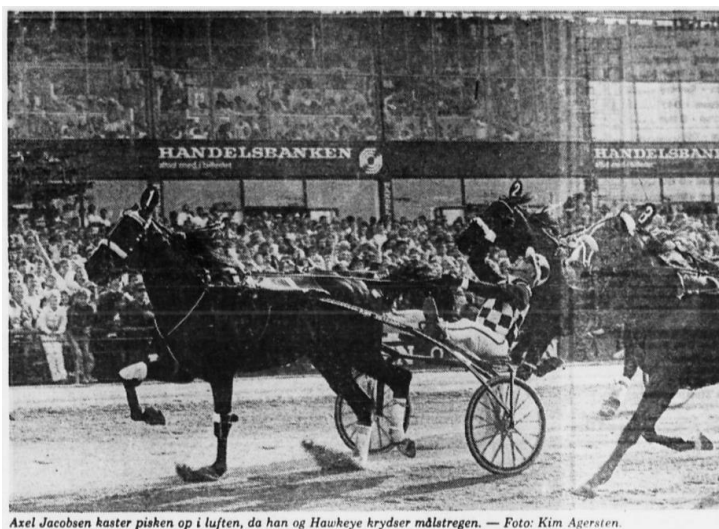
600 meter før mål indtraf to sensationer

600 meter før mål tvang Bjørn Garberg bagfra Axel Jacobsen til at gå ud til angreb, og nu indtraf to reelle sensationer.

- 1) Hairos havde som skoløs trods 2. spor det meste af vejen alligevel kræfter til at rykke med i det voldsomme angreb, og han havde slet ikke udsolgt.
- 2) Habib viste træthedstegn og måtte slås for at holde trit med angriberne.

Dermed forduftede chancen for Kjærsgaard med Handybus, der først kom ud midtvejs i opløbet ved, at Kjærsgaard rev hesten på tværs (til bøde). Men pladsen kom for sent, en trio var dampet af sted foran.

Habib var slået, og en kort overgang kunne det ligne en sejr til derbyhistoriens største odds: 62,60 - for Hairos og John K. Hansen, men så afsluttede Hawkeye effektivt for Axel Jacobsen til kuskens triumf for andet år i træk.

Axel Jacobsen kaster pishen op i luften, da han og Hawkeye krydser måltregen. — Foto: Kim Agersten.

Resultatet

- 1.Hawkeye (1), Axel Jacobsen, 1.18,7 (50:10)
- 2.Hairos (3), John K. Hansen, 1.18,8g (624:10)
- 3.Habib (7), Ulf Thoresen, 1.18,8 (28:10)
- 4.Handybus (2), Preben Kjærsgaard, 1.18,8 (33:10)
- 5.Hamblær F (4), Bjørn Garberg, 1.19,1 (71:10)

Fotos: Øverst Kim Agersten (Politiken)

Nederst (Burt Seeger)

Kvaliteten er forringet ved kopiering.

Det ses på startnumrene, at første række bag startvognen sad på alt, på grund af klasseforskel - og på grund af de låste positioner, da først Habib efter topspeed sad i spids med de øvrige favoritter i gunstige positioner.

Hasard kom slet ikke med i starten med galop, var tredjesidst for Palle Günther i 1.20,0, og hesten havde nu mistet formen og udspillet sin rolle.

Axel Jacobsen havde manageret og kørt perfekt og udtrykte bagefter løbet, at det var godt, Handybus og Preben ikke slap ud. **Preben Kjærsgaard** sagde straks, at han havde overvurderet Habib, og at han nok skulle have trukket bagom i sidste sving. Men at han heller ikke havde drømt om, at Hairos kunne holde positionen udvendigt. Handybus følte fin. **John K. Hansen** var overrasket over, at de andre ikke gik forbi, og et øjeblik havde han troet på sejr. **Ulf Thoresen** var tilfreds med Habib, men sagde, at startsporet 7 og startspeeden for at nå føringen havde kostet for meget.

"Idiot" eller "Genial"

Kjærsgaard siger den dag i dag, at det er det væddeløb i hans karriere, han ærgrer sig mest over. "Jeg er sikker på, at jeg kunne have vundet, hvis jeg havde trukket bagom til angreb på sidste langside."

Det får vi aldrig at vide, men det får mig til at tænke på alle de tilråb om "idiot" jeg igennem tiden har hørt fra spillere, der har haft for mange penge på højkant på en kusk, som måske har disponeret forkert. Der var skældsord til Kjærsgaard dengang, men tænk på scenariet, hvor Hairos efter alles forventning var gået træt. Så havde overskriften i min avis dagen efter været: "Handybus vandt derbyet efter genial kørsel af Kjærsgaard".

Heste af enorm klasse

Handybus vandt siden Greyhound-rennen med gæstekusk Rolf Dauzenberg i Mönchen-Gladbach, og jeg fik lov som Politiken-udsendt lov til at være delvis rejseleder for familien Schmidt, da Europa-derbyet i oktober skulle afvikles over fire dage med indledende afdeling og finale. Handybus kvalificerede sig via en god 4. plads til finalen, hvor han ikke kom til at spille nogen rolle. Så blev han solgt til Belgien, men han måtte aflives efter en transportuheld året efter. Han var måske aldrig helt blevet sig selv igen efter virussen alligevel. Men han står for mig som Danmarks gennem tiderne bedste 2- og 3-års traver.

Hairos indledte med derbyandenpladsen en storslået karriere uden sko de næste par år. Det blev til sejre i Koster Memorial samme år, og næste år vandt han Europæisk 5-års Championat 1986 og såmænd også Copenhagen Cup 1987 - foran heste som Grades Singing og Mack the Knife med de svenske topkuske.

Hairos og John K. Hansen vinder Copenhagen Cup (Seeger)

Ganske vist med lidt national hjælp fra starter Robert Jensen, der lod starten gå, hvor Hairos var eneste på vingen og de andre 3-5 meter bagud. John K. takkede - og Hairos speedede til klar føring. Ingen kom i nærheden. Præstationen var trods den diskutale start storslået alligevel.

Hairos blev inviteret til USA flere gange. Han satte dansk rekord 1.12,3, men det var også der, i VM-løbet 1988, at han brækkede hovbenet og måtte slutte karrieren.

Habib havde sammen med Ulf Thoresen vundet VM-løbet i 1986 som den første nordisk fødte hest. Han blev bl.a. i kraft af denne sejr årgangens mest vindende med næsten fire millioner kr. Han viste sin slidstyrke ved at være på toppen som 11-12-årig, hvor han vendte tilbage til fødelandet hos Kjærsgaard.

Hawkeye viste stort talent, men efterhånden blev der længere mellem snapsene. For mig at se havde han en fantastisk udstråling, men mindst klasse af disse fire heste, og derbysejren blev for mig først og fremmest illustration af god managring og perfekt timing af Axel Jacobsen. På et tidspunkt satte han dog alligevel dansk rekord i snorestart med 1.15,1 over normaldistancen. Som jeg husker det, var han mest en hjemmebanehest i modsætning til Jacobsens største stjerne Frisky Frazer.

Der var vel ingen af H-stjerneerne, der for alvor slog til i avlen, selv om Hasard leverede Top Straight, som vandt DM for Axel Jacobsen.

Men hov

Hvor var Steen Juul i derbyet 1985?

Ved ringside uden derbykandidat. I perioden fra Bette Reerstrup i 1979 til Hipster 2023 i årets derby er det kun sket én gang ellers, nemlig da han efter personligt styrt og uheld i løbene i 2019 så sin derbyfavorit Daytona fejle i føring på sidste langside for Thomas Uhrberg.

Det vil sige, at Steen Juul har kørt nationalt derby fra en alder af 28 år til en alder af indtil nu 73 år, hvor han i 45 derbyer kun har stået udenfor 2 gange. Overgå dette mon nogen steder på jordkloden?

Juul var skam til start i derbyweekenden 1985 og vandt fem løb, men apropos forkerte løbsdispositioner var der også i weekenden et vildt væddeløb med ham.

Jeg tror, det er et væddeløb, som de færreste af de tilstedeværende fra dengang har glemt.

De bedste hopper endte i det slagne felt

Juul var klar favorit i Hoppederbyet med Hazel Canyon (26:10) mod John Kristensen og Hellefinnen (52:10), og John Kristensen var så opsat på ikke at forære sejren til Juul, at han reelt kørte mod ham. John "anså Steen for værste konkurrent, og Steen skulle ikke tro, at han ejede hele banen", var hans kommentar bagefter.

Hvis jeg husker rigtigt, fulgte John Kristensen også med baglæns og holdt Juul ude, når han forsøgte at trække i land. Steen Juul husker dette løb tydeligt.

Når taktikken går helt galt

Efter min hukommelse kom Juul derved til at køre en voldsom, urytmisk og alt for lang speed i sporene gennem svinget 800 meter efter start. Meget bedre var det jo ikke for John Kristensen. Resultatet var, at d'herrer endte som femte (Hazel Canyon) og sjette (Hellefinnen) langt bag den vindende outsider Hallo Egekær med Thomas Nilsson til odds 11,34.

Steen Juul var mildt sagt ikke tilfreds med konkurrentens kørsel, men John Kristensen slap vist uden bøde fra dommertårnet, da han hævdede at køre sin egen chance.

Bagefter havde Steen Juul nok foretrukket at blive siddende og vente med at startede angrebet til 900 meter før mål. Men det er jo bagefter.

Det er det karakteristiske ved topkuskene, at de oftest vælger rigtig taktik, ind imellem satser forkert, men sjældent går det helt galt som her i Hoppederbyet 1985.

Lars.donatzky@outlook.dk